

## ห้องสมุดโบราณสตราฮอฟแห่งกรุงปราก (Strahov Library - Strahovska kanihovna)

ดร.มลิวลย์ ประดิษฐ์ธีระ\*

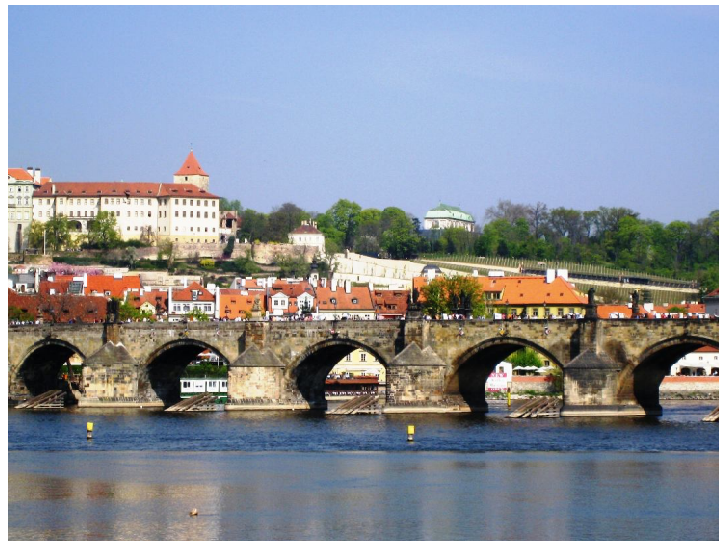
### ปราสาทแห่งกรุงปราก (Prague Castle) ตั้งอยู่ริมฝั่ง แม่น้ำวอลตาวา (Vltava)

หากท่านเคยไปเยือนกรุงปราก เมืองหลวงของประเทศสาธารณรัฐเช็ก ในยุโรปมาแล้ว คงได้เคยเดินข้ามสะพานคาร์ลอฟ (Karlův most) หรือสะพานชาร์ลส์ (Charles Bridge) สะพานโบราณเก่าแก่และยิ่งใหญ่ทอดยาวเหนือแม่น้ำวอลตาวา (Vltava) ตามบันทึกประวัติศาสตร์ สะพานนี้ถูกสร้างขึ้นใน ค.ศ. 1085 เมื่อเจ้าชายวราติสลอฟที่ 2 ได้เสด็จขึ้นครองราชย์ พระองค์ทรงย้ายพระราชตำหนักมาพำนักที่ Vysehrad และโปรดให้สร้างสะพานข้ามแม่น้ำวอลตาวา (Vltava) โดยขนานนามสะพานนี้ว่า สะพาน Judith ซึ่งได้พังทลายลงเมื่อปี ค.ศ. 1342 และมีการสร้างสะพานคาร์ลอฟ ซึ่งภาษาเช็กใช้ว่า Karlův ส่วนภาษาอังกฤษเรียกว่า สะพานชาร์ลส์ (Charles) ขึ้นมาแทนในอีก 15 ปีต่อมา เมื่อเดินข้ามสะพานนี้จากฝั่งตะวันออกไปยังฝั่งตะวันตก จะพบกับความยิ่งใหญ่อลังการสูงส่งของปราสาทแห่งกรุงปราก (Prague Castle) อยู่เหนือแม่น้ำบนเนินเขา Hradchin ปราสาทแห่งนี้สร้างขึ้นในปลายคริสต์ศตวรรษที่ 9 โดย กษัตริย์บอริวอจ พรีเมิสโลเวค (Borivoj Premyslovec) และมีการขนานนามปราสาทแห่งนี้ว่า ปราฮา (Praha) ซึ่งเป็นชื่อเรียกกรุงปรากในภาษาเช็ก



### สะพานคาร์ลอฟ (Karlův most) หรือสะพานชาร์ลส์ (Charles Bridge) ทอดยาวเหนือแม่น้ำวอลตาวา (Vltava)

ผู้เขียนมีโอกาสเดินทางไปเยือนสาธารณรัฐเช็กและออสเตรีย ด้วยวิธีการเดินทางแบบมีกระเป๋าใส่ล้อลาก 1 ใบ และอยากไปไหน (ฉัน) ก็ไปตามใจ (ฉัน) นั่งรถไฟไปเมืองต่างๆ เริ่มต้นด้วยกรุงปราก เมืองเชสกีครุมลอฟ ซัลบวร์ก และกรุงเวียนนา และแน่นอนว่า สถานที่ที่ฉันได้บรรจุโปรแกรมเยือนห้องสมุดไว้ด้วย บทความนำชมห้องสมุดฉบับนี้ ผู้เขียนจึงขอเริ่มต้นด้วย "ห้องสมุดโบราณสตราฮอฟ (Strahovska Kanihovna หรือ Strahov Library)" ซึ่งตั้งอยู่ในบริเวณอารามสตราฮอฟ (Strahovský Klášter หรือ Strahov Monastery) วัดแห่งคริสตศาสนาที่สำคัญและเก่าแก่แห่งหนึ่งของกรุงปราก ประเทศสาธารณรัฐเช็ก



\*ผู้อำนวยการสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยรังสิต

## ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสาธารณรัฐเช็ก

สาธารณรัฐเช็ก หรือ Czech Republic เป็นประเทศตั้งอยู่ใจกลางของทวีปยุโรป มีพรมแดนติดกับประเทศเยอรมนี ออสเตรีย สโลวะเกีย โปแลนด์ มีพื้นที่ 78,866 ตารางกิโลเมตร และมีประชากรทั้งสิ้น 10.28 ล้านคน ใช้ภาษาเช็กเป็นภาษาประจำชาติ และมีเงินสองสกุล คือ เช็กโครน (CZK) และเงินยูโร (EURO) ในฐานะที่เป็นหนึ่งในสมาชิกสหภาพยุโรป มีกรุงปราก (Praha หรือ Prague) ซึ่งตั้งอยู่กึ่งกลางประเทศเป็นเมืองหลวง โดยมีพื้นที่ 496 ตารางกิโลเมตร และมีประชากรประมาณ 1.2 ล้านคน เมื่อ ค.ศ.1992 องค์การยูเนสโก ได้ประกาศให้กรุงปรากเป็นเมืองมรดกโลก

### อารามสตราฮอฟ (Strahovsky Klaster หรือ Strahov Monastery)

อารามสตราฮอฟ (Strahov) เป็นวัดของคริสตศาสนาตั้งอยู่ใกล้ปราสาทปราก เป็นศูนย์กลางของนิกาย Premonstratensian ตั้งแต่ศตวรรษที่ 12 อาคารต่างๆ ในบริเวณอารามนับเป็นหนึ่งในอาคารประวัติศาสตร์ที่สำคัญที่สุดในกรุงปราก ไม่ว่าจะเป็น แกลลอรีรูปภาพ โบสถ์ และห้องสมุดโบราณ Strahov ซึ่งเก็บเอกสารทางประวัติศาสตร์มากมายและห้องโถงต่างๆ ภายในบริเวณอาราม คำว่า "Strahov" เป็นภาษาเช็ก มีความหมายว่า "Guarding place" หรือหมายความว่า "ด่านหรือป้อมรักษาการณ์" ซึ่งใกล้เคียงกับสภาพภูมิศาสตร์ที่อารามนี้ตั้งอยู่บริเวณไม่ไกลจากทางเข้าปราสาทปราก จึงเปรียบเสมือนด่านก่อนเข้าปราสาทนั่นเอง



ประตูทางเข้าอารามสตราฮอฟ



ป้ายชื่ออาราม Strahovsky Klaster

อาราม Strahov ก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1140 โดยบิชอปจินดริช ซิด (Jindrich Zdik) และ เจ้าชายวลาดิสลาฟที่ 2 (Prince Vladislav II) ซึ่งต่อมาขึ้นครองราชย์เป็นพระมหากษัตริย์วลาดิสลาฟที่ 1 (Vladislav I) ชื่อของอารามว่า "Strahov" หมายถึง "สถานที่ปกป้อง" เพราะตั้งอยู่ใกล้ทางไปสู่ปราสาทปราก

พระอารามสตราฮอฟเป็นอาคารแบบโรมันที่ใหญ่ที่สุดในสาธารณรัฐเช็กและอาจจะในยุโรปในช่วงเวลานั้น และกลายเป็นปณิธานที่สำคัญในค.ศ.1627 เมื่ออัครของท่านเซนต์นอร์เบิร์ต (St. Norbert) ถูกอัญเชิญมา เมือง Magdeburg ท่านเซนต์นอร์เบิร์ตนี้เป็นนักบุญสำคัญผู้ก่อตั้งนิกายPremonstratensian ในค.ศ. 1120 ในประเทศฝรั่งเศส ในหุบเขา Premontre ปัจจุบัน อัครของท่านถูกเก็บรักษาไว้ที่บสถ์เซนต์เวอร์ซิลลา (St. Vorsila)



ในปี ค.ศ. 1648 มหาวิหารของ Strahov ถูกทำลายโดยกองกำลังทหารสวีเดน และต่อมาถูกสร้างใหม่อย่างสวยงามโดยสถาปนิกหลายคนที่มีชื่อเสียงในสมัยนั้น ได้แก่ KI Dienzenhofer, Lurago, Jean Baptiste Mathey และกลายเป็นศูนย์กลางที่สำคัญของคริสตจักรคาทอลิก มีการตกแต่งที่สวยงามด้วยจิตรกรรมฝาผนังและสถาปัตยกรรมปูนปั้น

บริเวณพระอาราม Strahov นี้ มีความร่มรื่นสวยงามด้วยสวนดอกไม้ มีศาลาและระเบียงสไตล์บาร็อค ประตูทางเข้าอารามเป็นสถาปัตยกรรมบาร็อคสมัยศตวรรษที่ 18 เป็นรูปปั้นของนักบุญเซนต์นอร์เบิร์ต และนักบุญอื่นๆ ในสมัยเดียวกันอยู่สองข้างเหนือประตู

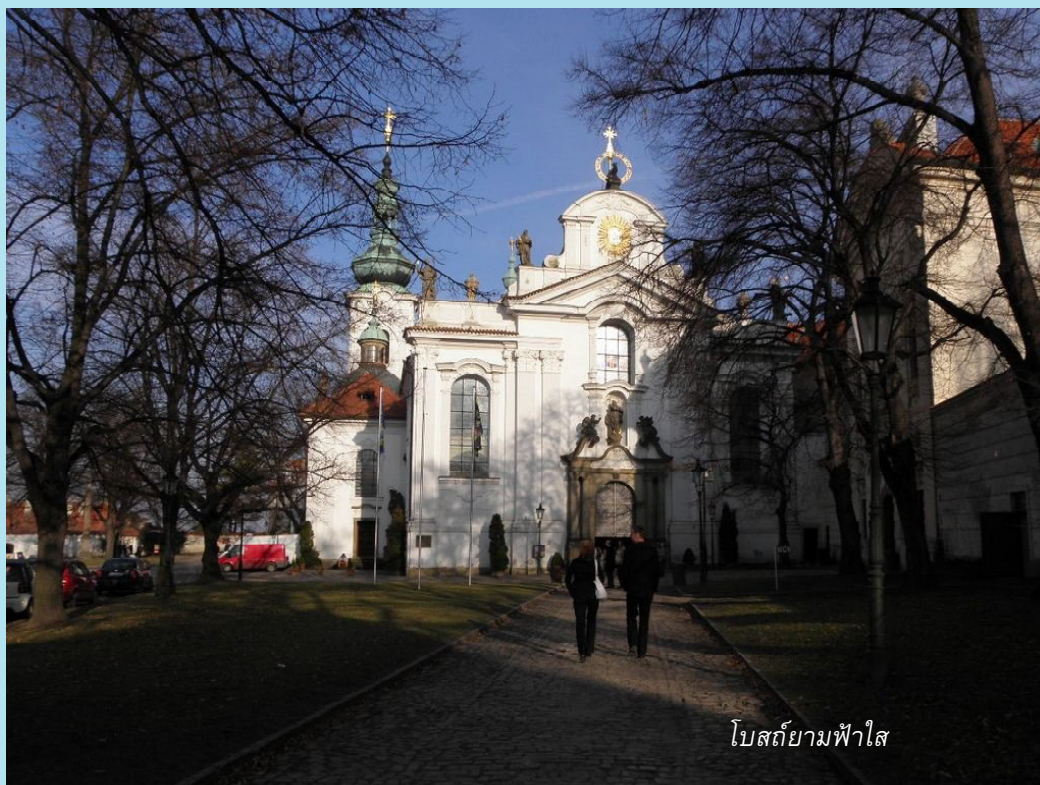
จัตุรัสเมื่อเดินผ่านทางเข้าอาราม



ลานจัตุรัสในอาราม มีอาคารสีสดใสและดอกไม้กำลังบาน











อาคารห้องสมุดสตราฮอฟ

### ห้องสมุดสตราฮอฟ (Strahov Knihovna)

ห้องสมุดแห่งพระอารามสตราฮอฟ เป็นหนึ่งในสถานที่สำคัญของพระอารามแห่งนี้ ห้องสมุดเป็นอาคารเอกเทศ ถูกจัดให้เป็นห้องสมุดที่มีความสำคัญมากแห่งหนึ่งในยุโรป มีหนังสือและเอกสาร ต้นฉบับตัวเขียน(Manuscripts) ที่มีคุณค่าจำนวนมากกว่า 200,000 รายการ เป็นเอกสารหรือหนังสือโบราณในระหว่างยุคศตวรรษที่ 16 และ 18 ถึง 3,000 กว่ารายการ และต้นฉบับตัวเขียน (เขียนด้วย ลายมือหรือ Manuscripts) จำนวนกว่า 1,500 รายการ ห้องสมุดตั้งอยู่บนชั้นสองของอาคาร แบ่งออกเป็น 2 ห้องโถงขนาดใหญ่ ได้แก่ ห้องเทววิทยา (Theology Hall) และห้องปรัชญา (Philosophy Hall)

### ป้ายแสดงรูปห้อง



ผู้เขียนที่หน้าทางเข้าอาคารห้องสมุด

### ห้องเทววิทยา (Theology Hall)





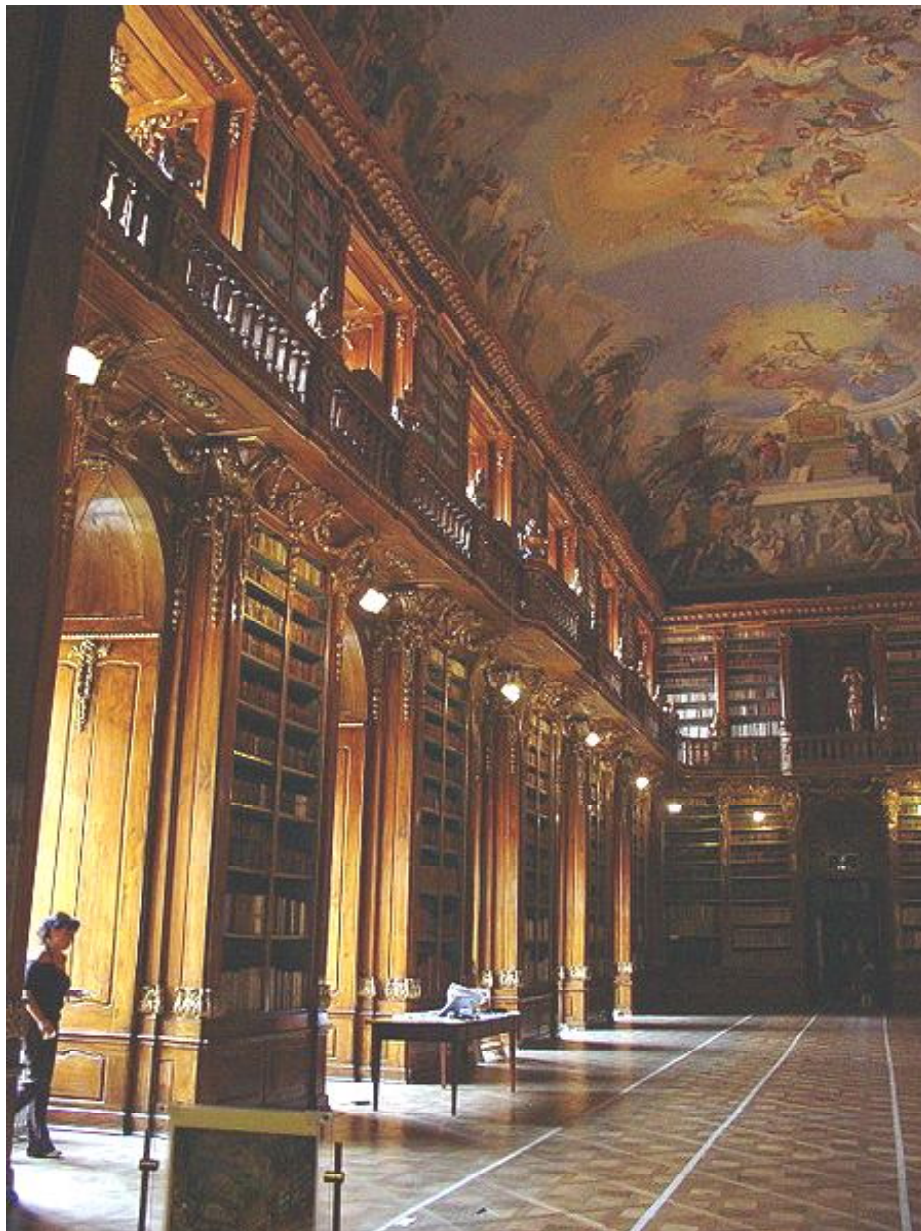
สร้างขึ้นโดย Giovanni Domenico Orsi ในปี ค.ศ. 1679 ตกแต่งในสไตล์บาโรก เป็นห้องที่เก็บเอกสารโบราณที่มีคุณค่าโดยเฉพาะคัมภีร์คริสตศาสนา "1671 parchment" ที่เก่าแก่ที่สุด หนังสือโบราณ ตั้งแต่ศตวรรษที่ 9 โดยเฉพาะต้นฉบับ Evangelary Strahov ซึ่งเป็นหนังสือฉบับลายมือที่เขียนเล่ม และหุ้มปกด้วยมือ อย่างสวยงามประดับปกด้วยอัญมณีทรงคุณค่า นับว่ามีคุณค่าทางประวัติศาสตร์และวรรณคดี นอกจากนี้ ยังมีลูกโลกที่ตั้งจากศตวรรษที่ 17 (เป็นที่ทราบกันดีว่า ชาวดัตช์คือนักเดินทางและชำนาญทำแผนที่โลก โดยเฉพาะแผนที่เดินเรือ)





**ห้องปรัชญา (Philosophy Hall)** ซึ่งใหญ่กว่าห้องเทววิทยา สร้างขึ้นภายหลังโดยJan Ignaz Palliardi เมื่อสงครามสามสิบปีอันยาวนานในยุโรปสงบลง ในช่วงศตวรรษที่17-18 ห้องสมุดได้รวบรวมหนังสือหลายเล่มกลับมาไว้ในครอบครองรวมทั้งได้รับเอกสารทางศาสนาจากLouka's Convent ในแคว้นโมราเวีย (Moravia) ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีการขยายบริเวณเก็บหนังสือ ทำให้มีการสร้างห้องปรัชญาขึ้น ห้องนี้ออกแบบในสไตล์โรมันคลาสสิก เก็บหนังสือจำนวนกว่า 50,000 เล่ม เพดานของห้องโถงมีจิตรกรรมแบบเฟรสโก (Frescos) หรือภาพวาดปูนเปียกที่น่าตื่นตาตื่นใจ ซึ่งวาดโดยจิตรกรชื่อ Franz. Maultbertsch ภาพดังกล่าว แสดงถึงมนุษยชาติต่อสู้เพื่อให้ได้มาซึ่งความรู้ (Human's Fight for Knowledge)

(สำหรับห้องนี้ ผู้เขียนไม่ได้รับอนุญาตให้ถ่ายรูป จึงขออนุญาตใช้ภาพที่ถ่ายโดยช่างภาพซึ่งวางไว้บนWikipedia)



เครดิตภาพ: Yelkrokoyade, 14 July 2009,

[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Biblioth%C3%A8que\\_monast%C3%A8re\\_Strahov\\_2.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Biblioth%C3%A8que_monast%C3%A8re_Strahov_2.jpg)



เนื่องด้วย ห้องสมุดสตราฮอฟเก็บเอกสารโบราณที่มีความสำคัญ เพราะฉะนั้น เอกสารโบราณจำนวนหนึ่ง (จำนวนมาก) จัดเป็นเอกสารอนุรักษ์ และเป็นแหล่งอ้างอิงทางประวัติศาสตร์และวรรณคดี ดังนั้น นอกจากจะเป็นห้องสมุดแล้ว ยังเป็นส่วนหนึ่งของพิพิธภัณฑ์ด้วย หนังสือบางคอลเล็กชันจึงห้ามการใช้ เว้นแต่จะได้รับอนุญาตเป็นพิเศษเพื่อการค้นคว้าวิจัย ภายในห้องโถงทั้งสองแห่งมีการป้องกันแสงเพื่อรักษาหนังสือ ห้ามหยิบหนังสือหรือเอกสาร ห้ามการถ่ายรูปโดยใช้แสงแฟลช

อย่างไรก็ดี เพื่อประโยชน์ในการศึกษาค้นคว้าวิจัย ห้องสมุดได้จัดบริเวณสำหรับการค้นคว้าและอ่านหนังสือ(Education Hall) แก่ผู้ใช้ด้วย แต่หนังสือในห้องสมุดทุกเล่มห้ามยืมออก



โถงแสดงนิทรรศการ

ห้องสมุดสตราฮอฟ เปิดให้เข้าใช้และเข้าชมทุกวัน เวลา 09:00 - 17:00 น. ยกเว้นวันคริสตมาสและวันอาทิตย์อีสเตอร์ โดยเสียค่าเข้าชม คนละ 80 โครน (CZK)

นอกจากนี้ หากท่านผู้อ่านสนใจชมภาพหรือบรรยากาศของห้องสมุดสตราฮอฟแบบเสมือนจริง มองได้รอบแบบ 360 องศา โดยเฉพาะในห้องปรัชญา(Philosophy Hall) ได้มีการจัดทำเป็น360 degree Panorama Virtual Tour ที่เว็บไซต์ <http://www.360cities.net/gigapixel/strahov-library.html> ซึ่งเกิดขึ้นโดยความร่วมมือของคณะบริหารห้องสมุดกับเว็บไซต์ 360cities.net เมื่อ ปี ค.ศ. 2011 เมื่อห้องสมุดสตราฮอฟจำเป็นต้องปิดชั่วคราวเพื่อซ่อมแซมปรับปรุง จึงเกิดแนวคิดจัดทำเป็นสื่อเสมือนเพื่อให้ผู้ที่สนใจและนักท่องเที่ยวยังสามารถเข้าชมห้องสมุดได้ผ่านออนไลน์



นิทรรศการต้นฉบับตัวเขียนและหนังสือโบราณ บริเวณห้องอ่านหนังสือ (Education Hall)





ห้องสมุดสตราฮอฟแห่งนี้ ผู้เขียนประทับใจในความสวยงามทางสถาปัตยกรรม และความอลังการของการรวบรวมและจัดเก็บหนังสือและเอกสารมาก จนต้องไปชมถึง 2 ครั้ง ที่มีบุคคลสำคัญไปเยี่ยมมากมาย ด้วยความเป็นแหล่งสารสนเทศสำคัญทางด้านคริสตศาสนา และความสวยงามด้านสถาปัตยกรรม เป็นฉากสำคัญในภาพยนตร์หลายเรื่อง เช่น Amadeus Mozart ฯลฯ นอกจากนี้ยังประทับใจและขอบคุณในความน่ารักของเจ้าหน้าที่ห้องสมุด เพราะเรามีเงินค่าเข้าไม่พอ 80 โครน (คือเที่ยวกันจนหมดตัว) แต่เขาก็อนุญาตให้เราเข้าไปชมได้

ต้องขอขอบคุณเป็นอย่างยิ่งค่ะ “ dēkuji vám” (คำขอบคุณในภาษาเช็ก)



### รายการอ้างอิง

"Historical Strahov Library in Prague", (Online 2011). <http://www.prague.cz/strahov-library>

"Strahov Library 40 Gigapixels", (Online, March 2011). <http://www.360cities.net/gigapixel/strahov-library.html>

Yelkrokoyade, 14 July 2009. "Philosophy Hall Picture (Online)."

[http://en.wikipedia.org/wiki/File:Biblioth%C3%A8que\\_monast%C3%A8re\\_Strahov\\_2.jpg](http://en.wikipedia.org/wiki/File:Biblioth%C3%A8que_monast%C3%A8re_Strahov_2.jpg)